

avond zat er een heer naast hem met aanwensels. Die heer snoof eerst zeer krachtig door beide neusgaten, neusgrotten, neushallen, neusoverkappingen, greep dan meteen naar de brug van die neus waar hij waarschijnlijk een in zijn neurose bestaande kraan dichtdraaide en snoof dan bliksemsnel zeer luid door elk der neuskathedralen afzonderlijk. En dat deed hij onophoudelijk. En die heer had een machtige acoustiek in zijn schedelruimten. Nu iets aardigs, het zal u interesseren, lieve mandrillen: wanneer die film-dan niet zo erg spannend was, d.w.z. wanneer er niet direct een kruiser werd opgeblazen met vuurzuilen en rookkolommen, want zo'n soort film was dat, ook wanneer die film iets beter spul te zien gaf, een redelijk dialoogje, een stukkie spel-sakmasegje, dan pas Snoof Die Heer!!! De goede, goede Methusalem moge ons helpen: maar dan snoof die hellehond van een heer zo loederachtig luid dat heel het kleine wezen van uw dienaar daar in die bieskoop vol stond, boordevol, met kolkend afgrijzen om het eens even beeldend voor u te zeggen. Dan leek het of alleen nog maar dat neusheelal het heelal van uw dienaar was. Zo is hij: een ziel met een stel pieterig dunne snaren.

En achter hem zat een ander heer en die trapte op de betere momenten, wanneer er dus géén vliegtuigen brandend in zee stortten, tegen de stoelenrij bonks, bonks, bonks en dat is ook erg slecht voor een gekweld gemoed. En aan de andere zij van hem en het is niet gelogen zat een dame en knipte knip knip knip, de knip van haar kniptas of de knoop van haar knooptas of de oude moer zal haar halen de knuip van haar knuip tas open en dicht, open en dicht tot het vuurwerk, vuurballen, lichtkogels werd in die bieskoop. En verder zat er een dame met papieren tuitzakken te ritselen als alle muizen van de zolder van Max en Moritz Mulder een daagje uit in van Gelders Papierfabrieken. En dan was er . . .

Nu weet gij allang, beminde lezers, dat uw onderdanige dnr. geen technisch geaard man is, o nee. Dat is hij niet. Maar daar die avond ontsproot in hem de idee. Ineens was het daar. Ineens bedacht hij welk een machtige energiebron al deze nu verloren bewegingen snuivingen, snorkingen, fiemeligen, wippen, krippelingen en tikkelingen samengebracht, wel zouden kunnen betekenen. Ineens had hij het: zet ze allemaal in bioscopen met niet tē slechte films, zodat ze zich een groot deel van de avond een beetje kunnen vervelen. Verbindt dan de priemelijke delen hunner lichamen, de neus, de dikke, de trappoten, de tuitzakknisterklauwen, de kleppergebitten, de noem maar-ops door middel van kleine draadjes met rode, groene, gele en blauwe stekertjes, zoals dat in de techniek hoort, met een krachtontvangstation en pomp, daarna

met al de verzamelde energieën, die nu zo doelloos verloren gaan de Noordzee leeg. De Atlantische Oceaan, de Zeven Zeeën, het zal uw dnr. een zorg zijn. Gij zegt dat dat met die draadjes een heel gemier wordt. Welnee, dat is geen bezwaar: dan moet gij eens in en op een oorlogsboóm, in een bommenwerper, een onderzeeboot, een vliegkampschip gaan kijken — en wat een mooie dingen

doet men daar niet mee! —, dat is een en al draad. Laten we niet aarzelen: vooruit de Noordzee leeg! En dan meteen de kinderbijslag vertiendubbelen en dan maar expanseren. Behalve de Biesbos kunnen we dan ook de rijke kleibodem van de Noordelijke Oceanen gaan bebouwen. Vooruit! Draden! Nee, hij is nog niet zo zot.

Uw Onderdanige Dw. Dnr.

*

*

TONEEL I

DOOR een gecompliceerd misverstand — het heeft geen zin dat nu nog uit te pluizen — trad de vereniging „Na Arbeid Kunst” onlangs op in een onzer grote steden, terwijl zij in De Vergulde Geit te Wezenlo (O.) voor een avond van 't Nut verwacht werd.

Ziehier de recensie in een cultureel weekblad:

„Het opmerkelijke van het heden-daagse cultuurpesimisme — wij hebben er in deze kolommen al eerder op gewezen — is de veelheid en dispariteit van zijn uitingen en stromingen die de gehele schaal („la scala”, zoals Pirandello placht te zeggen) van conceptie en expressie, en wij doelen hier uiteraard in bijzonderheid op het toneel, vertegenwoordigen, variërende van de meest transcendentale noodlots-philosophie, via het felgekleurde mysticisme van een Claudel of een morbide veraanschouwelijking van het moreel en psychisch rottingsproces onzer jeugd naar een al of niet integere zorgeloosheid die in haar animale naïviteit — men denke aan Snip en Snap — navranter, hargneuzer kan zijn dan de Lautréamonts obsederen dechants, zonder dat al deze -ismen tot een synthese geraken. Die nochtans aanwezig is.

Een aangrijpend voorbeeld van laatstgenoemde ogenschijnlijk innocente vorm van levensweergave is het gisteravond opgevoerde „Als de kat uit huis is . . .” dat in zijn schrijnende kluchtigheid een evenement in de dramaturgie vertegenwoordigt, niet in het minst door de onverbidde schematiciteit der personages. Zo stringent waren tekst en regie, dat dit schier mathematische abstractivisme ook in mimiek en dictie integraal werd gehandhaafd, hetgeen een effect van macabere enkelvoudigheid, geaccentueerd door een meer dan evidente, burlesque humor, opleverde. Zelden zagen wij een zo smartelijk ware satire. De auteur, J. Neuteelaar, mag wel in één adem genoemd worden met Sartre, Eliot, O'Neill e.a.”

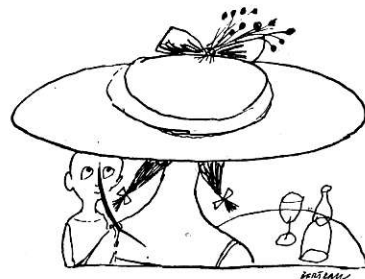
TONEEL II

DOOR een gecompliceerd misverstand — het heeft geen zin dat nu nog uit te pluizen — trad een prominent toneelgezelschap onlangs op in De Vergulde Geit te Wezenlo (O.) voor een avond van 't Nut, terwijl het in een onzer grote steden verwacht werd.

Ziehier het verslag in de plaatselijke Nieuwsbode:

„Nadat de voorzitter, de heer M. D. Roerselberg, de avond met een kort woord had geopend (wij hadden intussen gelegenheid vele vooraanstaande ge-

zichten in de leuk versierde zaal op te merken) werd door enige heren en dames een toneelspel opgevoerd, getiteld „Hamlet”, dat reeds dikwijls met groot succes in Amsterdam en het buitenland is vertoond. Het stuk speelt in de oude tijd. Hamlet, een prins van koninklijke bloede, is een erg verlegen en onhandige jongeman, die allerlei verwickelingen krijgt te doorstaan. Zo komt b.v. zijn vader, die reeds overleden was, 's nachts spoken. De dames griezelden! Het stuk heeft een ernstige strekking, maar het wil ons voorkomen, dat de handeling hier en daar wel wat sensationeel is. Gaat het met het toneel dezelfde kant op als met de moderne films? Toch viel er veel te genieten. De spelers zaten goed in hun rollen en de costuums, vooral van de vrouwelijke medewerkers, waren keurig verzorgd. De oude Pilonius deed de zaal met zijn droog-komieke gezegden telkens daveren van het lachen. Ook Ophelia, die te water raakt, gaf een boeiende vertolking. De handeling was nu en dan te traag, maar tegen het einde kwam er meer vaart in. Wij mogen ook het ontroerende spel van de koningin, Hamlets moeder, niet vergeten. Overigens brachten alle spelers het er goed af. Aardig was, dat vele bekende zegswijzen in het stuk verwerkt waren, zoals b.v. het spreekwoord: Te zijn of niet te zijn. Al met al een mooie avond.”

Variaties op een Oude Ballade

Een oude Engelse ballade van onbekende herkomst was voor onze medewerker aanleiding na te gaan hoe een gebeurtenis, als beschreven in het gedicht, vandaag de dag verwerkt zou worden. Hij liet Werumeus Buning een parafraserende vertaling maken, gaf vervolgens het woord aan een van die onvermoeide anecdoten-vertellers uit treincoupé en feestzaal, om daarna zijn pen te lenen aan Praetvaer, pamfletist Jacques Gans, Dagboekenier en Clinge Doorenbos

EDWARD, EDWARD

„WHY does your sword so drip with blood, Edward, Edward?
Why does your sword so drip with blood,
And why so sad are ye, O?”
„O I have killed my hawk so good,
Mother, mother,
O I have killed my hawk so good
And I had no more but he, O.”
„Your hawk's blood was never so red,
Edward, Edward,
Your hawk's blood was never so red,
My dear son, I tell thee, O.”
„O I have killed my red-roan steed,
Mother, mother,
O I have killed my red-roan steed,
That was so fair and free, O.”
„Your steed was old and your stable's filled,
Edward, Edward,
Your steed was old and your stable's filled,
Now say what may it be, O.”
„It was my father that I killed,
Mother, mother,
It was my father that I killed,
Alas, and woe is me, O.”
„What penance will ye do for that,
Edward, Edward?
What penance will ye do for that,
My dear son, now tell me, O?”

„I'll set my feet in yonder boat,
Mother, mother,
I'll set my feet in yonder boat,
And I'll fare over the sea, O.”
„What will ye do with your towers and hall,
Edward, Edward?
What will ye do with your towers and hall,
That are so fair to see, O?”
„I'll let them stand till down they fall,
Mother, mother,
I'll let them stand till down they fall,
For here nevermore may I be, O.”
„What will ye leave to your babes and your
Edward, Edward? [wife,
What will ye leave to your babes and your
When ye go over the sea, O?” [wife,
„The world's room—let them beg through life,
Mother, mother,
The world's room—let them beg through life,
For them nevermore will I see, O.”
„And what will ye leave to your own mother
Edward, Edward? [dear,
And what will ye leave to your own mother
My dear son, now tell me, O?” [dear,
„The curse of Hell from me shall ye bear,
Mother, mother,
The curse of Hell from me shall ye bear:
Such counsel ye gave to me, O!”
(Oude, Anonieme Ballade)

*

*

DE BALLADE VAN DEN VADERMOORDER

„HOE is uw zwaard zo vol met bloed,
O Edward, Edward mijn zoon?
Hoe is uw zwaard zo vol met bloed,
Dat gister was zo schoon?”
„Ik heb mijn havik omgebracht,
O moeder, moeder lief!
Ik heb mijn havik omgebracht
Tot mijn groot ongerief.”
„Geen haviksbloed was ooit zo rood,
O Edward, Edward mijn zoon.
Geen haviksbloed was ooit zo rood;
Zulk rood is ongewoon.”
„Ik heb mijn paard, mijn paard gedood;
Het was mij zoveel waard.

Ik heb mijn paard, mijn paard gedood.
Om kort te gaan: mijn paard!”
„Uw paard, dat hebt gij niet gedood,
O Edward, Edward mijn zoon!
Uw paard, dat hebt gij niet gedood:
Het staat in de stal ten toon.”
„Ik heb mijn vader wreed vermoord,
O moeder, moeder hoor!
Ik heb mijn vader wreed vermoord,
En met dit zwaard doorboord.”
„O Edward, Edward, Edward toch!
O Edward, Edward mijn zoon!
O Edward, Edward, Edward toch!
Waar is uw rouwbetoon?”

„Ik steek van wal in gindse boot,
O moeder, moeder o!
Ik steek van wal in gindse boot
En zeil over zee; ho-jo!”

„Wat doet gij met uw groot kasteel
O Edward, Edward mijn zoon?
Wat doet gij met uw groot kasteel
En met uw roodgouden kroon?”

„Zij moeten storten ineen, ineen
O moeder, moeder, moeder.
Zij moeten storten ineen, ineen
Tot porcus puin en poeder.”

„Wat wordt er van uw vrouw en kroost
O Edward, Edward mijn zoon?
Wat wordt er van uw vrouw en kroost?
Waar blijven zij metterwoon?”

„Laten zij maar uit bedelen gaan
O moeder, moeder zie!
Laten zij maar uit bedelen gaan
In Bombay of Tripoli!”

„Wat laat gij aan uw moeder na
O Edward, Edward mijn zoon?
Wat laat gij aan uw moeder na
Als een rechtvaardig loon?”

„Mijn vloek, mijn vloek laat ik u na
O moeder, moeder zwart!
Mijn vloek, mijn vloek laat ik u na!
Gij hebt mij er toe getart.”

Van zoon en moeder, huis en haard
Is gebleven mens noch dier;
Maar deze ballade bleef bewaard
Als gruwelijk souvenir.

MOET JE HOREN ZEG!

D'R was een ouwe man doodge-
maakt . . . of nee, laat ik 't anders
vertellen, Moos kwam op een keer
thuis met z'n hele pak onder het bloed,
nou hè, en z'n moeder vond dat maar
zo zo, dat is te begrijpen, en ze zegt
tegen Moos, Moos! zegt ze tegen 'm,
waar komt al dat bloed vandaan? Nou
en Moos, met een stalen gezicht, nou
moeder, ik heb een paard . . . nee,
wacht 's even, eerst wat anders, o ja,
zo was het, hij zegt, moeder, zegt ie, ik
heb daarnet een kip geslacht, heel ge-
woon, een kip hè? Nou, z'n moeder
geloof daar niks van natuurlijk, ja
graag nog een kopje thee, en ze zegt, ik
geloof d'r niks van, zegt ze, maar Moos
is niet voor één gat gevangen en hij zegt,
nou ja, zegt ie, een kip, een kip, 't was
eigenlijk een paard. Of ken je 'm
misschien al? Nou goed, 't was dus in-
eens een paard geworden, nou, kan
je net denken hè?, daar trapt z'n moe-
der ook niet in en hij, Moos dan,
noemt nog een paar andere beesten op,
enfin, zij blijft maar zeuren en eindelijk
zegt ie, nou ja, moeder, dan moet je
't maar weten, zegt ie, ik heb vader
vermoord. En z'n moeder te keer gaan,
vuurtje hebben? en z'n moeder te keer
gaan, nietwaar? en ze zegt tegen 'm, en

wat moet er nou van je vrouw en kinderen terechtkomen, want Moos was al getrouwd zie je? maar nou ja dat doet aan het verhaal niks af, en hoe moet dat nou gaan, roept z'n moeder en ik, zegt ze, wat moet ik beginnen? en toen zegt Moos, nou, zegt ie tegen z'n moeder, jij kan doodvallen want je heb me zelf gezegd, ha ha ha, dat ik 't doen moest, ha ha ha ha! Snap je 'm? Ze had 't 'm zelf aangerajen. Ha ha ha ha! Hij 's goed he? Ha ha ha ha! Kende je 'm nog niet?

MISDRIJF II

DIE meneer Edward die zijn vader zo maar doodstak, met een zwaard, heeft ons vanmorgen diep doen nadenken toen wij op het Leidseplein een (echt) kopje koffie dronken. Wij denken niet vaak meer na. Wij worden oud. Maar als wij nadenken, doen wij het diep. Die meneer Edward, dachten wij, heeft ongelijk. Het kockje was heerlijk, ook al worden wij dik van kockjes. Men moet anderen niet met een zwaard doodsteken. Zwaarden zijn, wat dat betreft, uit de tijd, dachten wij knabbelend. De romantiek is voorgoed weg. Wij hebben eens geluncht (licht) met de President van Uruguay. Hij droeg een zwaard opzij. Een duur zwaard. Maar hij stak niemand dood. En dat vonden wij heel prettig.

In deze goed georganiseerde wereld bedienen wij ons van vernuftiger wapenen. Waterstofbommen zijn hygiënisch en practisch. Een zwaard doet denken aan hartstocht. En hartstocht is ouderwets. Niet practisch. Wij zijn dat ontgroeid, mogen wij wel zeggen. Wij worden oud en de wereld met ons. Vroeger zongen wij liederen en maakten wij ruzie. Dat is voorbij. Geen liederen meer. En geen ruzie. Wij zijn een heer.

ORDE EN RUST

EEN zekere Edward (het betreft hier niet die seniele Lebemann, die in de „waardigheid“ van Hertog van Windsor de patsierigste badplaatsen en sociëty-oorden afschuijmt) heeft naar ik verneem zijn vader overhoop gestoken. De man wordt door onze dappere en blinkende politiemannen natuurlijk ijverig achtervolgd en zit op dit moment misschien al in het cachot, wat overigens op zichzelf geenszins oneerlijk is.

Nu kan ik er vrede mee hebben dat de zwaar betaalde en uitgedoste dienders eens iets anders doen dan met lompe passen rond te kuieren en van tijd tot tijd de weggebruikers die nog enig initiatief tonen onbeschoft te behandelen, maar het ethisch gedreun van onze gelijkgeschakelde pers vervult mij met grote walging. Een arme tober verliest zijn geduld en onmiddellijk verschijnen overal bekommerde artikeltjes, van rechtzinnig tot humanistisch, over het „zedelijk verval“. Maar toen de brave bewindslieden en de grote

„... en ik ben rechts.“

maatschappijen hoopten hun belangen in Indonesië nog te redden — alleen galmde zij niet over kapitaal, maar over „recht, orde en rust“ — kon de toon in diezelfde bladen niet martiaal genoeg zijn. Wat dit beschamende en kostbare avontuur betreft, doen de meesten er nu het zwijgen toe, behalve dan altijd het stoere Elsevier dat met kwaadaardige domheid voor Kruis, Drees en de klasse der koeliedrijvers blijft schetteren.

AFD. FOEI!

KLINKERSPIONIER, luisterend (door muur) naar burens, seint: Zoon kwam thuis, pak vol met (vies) bloed. Bleek dat hij op aandrang moeder *eigen* vader vermoord. Vluchtend voor (wettelijk) gezag, gezin in de steek. „Waar moet dat heen?“ schrijft (kraanige) spionier. Dagboekanieer roerend mee eens. Veel onenigheid en gekibbel in goede stad Amsterdam. Geen excuus om elkaar te vermoorden. Moord slecht. Veroorzaakt véél verdriet. Vrouw en kinders gedupeerd. Voor (ontaaarde) moeder slechts diepe afschuw. Moest beter weten. Dagboekanieer brief op poten naar oom Kaasjager en (vliegende) burgemeester. Zulk (misdadig) gedoe

moet streng gestraft. Mag niet meer voorkomen.

GEJOKT

„Edward, jongen, wat is dat nu? Héél je pak zit onder 't bloed! Weet je dan niet dat je strakjes Met ons mee naar Oma moet?“ Edward keek bedremmeld voor zich En zei zachtjes aan Mams borst: „k Heb een vogel doodgestoken En daarbij toen wat gemorst.“ „Weet je dat nu wel zo zeker?“ Vroeg zijn Mammie heel bedaard. Edwards hoofdje zonk nog dieper; Edward bromde: „t Was een paard.“ „Kijk eens récht in Mammie's ogen! Heb ik dat wel goéd gehoord?“ Toen kwam 't hoge woord te voorschijn: „Ik heb Pappie — snik! — vermoord.“ Mammie zweeg. Het ventje schreide; Vroeg toen om vergiffenis. Mammie zei heel ernstig: „Zie je Hoe verdrietig Mammie is? Wou jij tegen Mammie jòkken? Kind, dat mag je nooit weer doen. Foei, je moest je eig'lijk schamen!“ Maar ze gaf hem toch een zoen.

E. POLZER